

RIKSARKIVAREN

Universitetene og de vitenskapelige høyskolene

Deres ref

Vår ref.
2005/13708 ELFU

Dato
13.03.2007

Vedtak om bevaring og kassasjon av eksamensbesvarelser m.m. i universitetssektoren og de vitenskapelige høyskolene

Riksarkivaren gir med dette følgende bevarings- og kassasjonsregler for eksamensbesvarelser i universitetssektoren og de vitenskapelige høyskolene. Utkast til reglene har vært sendt på høring. Nærmere behandling av og kommentarer til høringssvarene finnes i vedlegget.

1. Alle eksamensbesvarelser mv. frem til og med skoleåret 1949/1950 bevares.
2. Eksamensoppgaver bevares.
3. Eksamensprotokoller bevares.
4. For eksamensbesvarelser fra og med skoleåret 1950/1951 og frem til Kvalitetsreformen skal avsluttende avhandlinger til høyere grad (doktorgrad, hovedfag eller tilsvarende) bevares i papirform.
5. For eksamensbesvarelser (vurderingsmateriale) fra og med Kvalitetsreformen skal følgende bevares:
  - For Mastergraden eller tilsvarende utdanningsløp med klart forskningspreg bevares avsluttende oppgave.
  - For PhD-graden eller andre doktorgrader organisert som forskerutdanningsprogram bevares ett eksemplar av avhandlingen.
  - For Dr. philos bevares ett eksemplar av avhandlingen.

- Dokumentasjon av innholdet i prøveforelesninger bevares hvis det er krav om at slikt materiale skal innleveres.
- Refuserte avhandlinger skal bevares, dersom det ikke finnes en revidert versjon som er godkjent ved senere innlevering etter fastsatt frist. Refuserte avhandlinger skal være godt merket for å hindre misbruk. Arkivverket vil gi innsyn etter gjeldende regler.

Hvis bestemmelsene innebærer endringer i reglementet for doktorgradene med hensyn til hva som skal innleveres, må det tas inn i de aktuelle bestemmelsene.

Hvis universitetene og de vitenskapelige høyskolene etablerer elektroniske løsninger for å oppbevare materiale som er bevaringsverdig etter kriteriene ovenfor, må de melde fra om disse systemene til Riksarkivaren, jf. Riksarkivarens rundskriv nr 2/2002.

Universitetene og de vitenskapelige høyskolene må oppbevare eksamensbesvarelsene hos seg så lenge de er pliktige til det av administrative, forvaltningsmessige eller regnskapsmessige hensyn.

Reglene trer i kraft fra 15. mars 2007 og erstatter tidligere bestemmelser om regler for kassasjon av eksamensbesvarelser m.v. ved universiteter og høyskoler datert 14.12.1984. Vedtaket av 1984 gjelder fortsatt for øvrige høyskoler. Vedtaket erstatter også bestemmelsen om eksamensbesvarelser fra ex. phil. ved universitetet i Oslo, datert 18.10.1995.

Vedtaket kan gis tilbakevirkende kraft for det materialet som alt er avlevert til Arkivverket. Riksarkivaren vil vurdere hvorvidt det blir aktuelt, og vil i så fall underrette den institusjonen som i sin tid avleverte materialet, før makuleringen finner sted.

Med hilsen

Ivar Fonnes
riksarkivar

Eli Fure
underdirektør

Kopi til:

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Utdannings- og forskningsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO

Oppsummering av høringsuttalelsene med Riksarkivarens kommentarer

Riksarkivaren takker alle som har vært involvert i prosjektet "Bevaring av eksamensbesvarelser, vurderingsmateriale, eksamensoppgaver, eksamensprotokoller og eksamensoppmeldinger i universitetssektoren" for et grundig arbeid. Til like takkes også høringsinstansene for svar.

Generelt om prosjektet og høringssvarene

På bakgrunn av flere henvendelser fra universitetssektoren angående behov for å få utarbeidet nye bevarings- og kassasjonsregler for eksamensbesvarelser, oppnevnte Riksarkivaren den 8.11.2005 en prosjektgruppe med representanter fra Arkivverket og universitetssektoren. Prosjektet leverte sin rapport med anbefalinger til styringsgruppen den 23.11.2006. Styringsgruppens innstilling forelå den 28.11.2006. Riksarkivet sendte den 5.12.2006 begge dokumenter på høring til alle universiteter og vitenskapelige høyskoler, Nasjonalbiblioteket, samtlige statsarkiv og relevante avdelinger i Riksarkivet. Riksarkivet oppfordret til å særlig å svare på spørsmål hvor prosjektgruppen hadde alternative forslag. Høringsfristen var 15. februar 2006. Universitetet i Oslo bad om en ukes forlenget frist, og fikk det.

Riksarkivet mottok i alt 14 svar. Alle universitetene og Nasjonalbiblioteket svarte, bare Veterinærhøgskolen svarte blant de vitenskapelige høyskolene. Noen av svarene er samlesvar, det gjelder særlig universitetene i Oslo og Bergen som har sendt høringen videre ut i institusjonen. Fra Arkivverket er det kommet svar fra statsarkivene i Hamar, Kristiansand, Tromsø og Oslo, dessuten fra avdelingene Elark og YA i Riksarkivet.

I all overveiende grad støttes forslaget til styringsgruppen, prosjektgruppen får honnør for vel utført arbeid, og det uttrykkes glede over å få nye bestemmelser. De vedtatte bestemmelsene følger med noen mindre justeringer styringsgruppens forslag.

Svarene på Riksarkivarens spørsmål

Riksarkivaren spurte spesielt om dokumentasjon av prøveforelesninger til doktorgrad er bevaringsverdig. Et klart flertall av høringssvarene benektet det med den begrunnelsen at prøveforelesninger er en muntlig prøve. Det som sies i et auditorium kan være forskjellig fra det som står i manuset. De fleste sluttet seg likevel til styringsgruppens forslag om at prøveforelesningene skal bevares dersom det er et krav om innlevering.

Riksarkivaren spurte videre om hva som skal bevares av eksamensbesvarelser av høyere grad utover masteroppgaven/doktorgradsavhandlingen, etter innføringen av Kvalitetsreformen. Her mente et klart flertall at det var nok at avsluttende oppgaver bevares.

Riksarkivaren spurte til slutt om alle doktorgradsavhandlinger også skal avleveres til Arkivverket? Her var svarene mer delt, men et flertall, også fra universitetssektoren, gikk inn for at avhandlingene også skulle avleveres til Arkivverket. Riksarkivaren har valgt å legge særlig vekt på svaret fra Nasjonalbiblioteket og for øvrig svaret fra Universitetsbiblioteket ved UiO. Begge går inn for at doktoravhandlinger også bør avleveres til Arkivverket.

Nasjonalbiblioteket mottar avhandlinger i henhold til lov om pliktavlevering og videresender publikasjonene til universitetsbibliotekene. Men når utgivelsen er publisert i under 100

eksemplarer, som kan være tilfelle for doktorgradsavhandlinger, har ikke utgiveren full avleveringsplikt. Nasjonalbiblioteket får dermed ikke nok eksemplarer for videresending til universitetsbibliotekene. Disse blir da avhengig av å få avhandlinger direkte fra fagmiljøene. Denne avleveringen er ikke formalisert, og det hender derfor at bibliotekene ikke mottar avhandlinger fra egen institusjon.

Det er videre slik at Nasjonalbiblioteket ikke mottar refuserte avhandlinger. De fleste høringsinstansene går inn for å bevare de refuserte avhandlingene. Det legges vekt på at det må være sikre opplegg for å unngå at slike refuserte avhandlinger kommer på avveie. Kandidater som får avhandlingen refusert, får en frist på 6 måneder på å rette opp avhandlingen og levere den inn på ny. Hvis den oppnår godkjenning, er det bare hensiktsmessig å bevare den godkjente. Det første avslaget vil være dokumentert ved bedømmelseskomiteens innstilling.

Når det gjelder klausulerte avhandlinger, må det forstås slik at deler av avhandlingen er klausulert. At hele avhandlinger skulle være klausulert strider mot prinsippet om offentlighet rundt behandlingen av avhandlingen. Avhandlinger som er delvis klausulert, og som derfor ikke avleveres til Nasjonalbiblioteket, tilsier avlevering til Arkivverket.

Antall avhandlinger er årlig såpass lavt at det ikke betyr noe samfunnsøkonomisk å dobbeltarkivere dem. Nasjonalbiblioteket har de siste årene fått under 800 avhandlinger i året. Hvis det betyr at den som skal avlegge doktorgraden må levere inn ytterligere ett eksemplar, er det en kostnad for den enkelte kandidat som ikke kan sies å være spesielt belastende. Hvis avhandlingen leveres elektronisk, innebærer det ingen merkostnad for kandidaten, men det må etableres en rutine for eksport av disse avhandlingene til Arkivverket.

Andre kommentarer i høringsrunden

Universitetet i Bergen ønsker at avsluttende oppgave på høyere nivå også må omfatte forskerutdanningen på forskerlinjen ved de medisinske fakultetene, og at terminologien i kommende regelverk tilpasses ulike studieprogrammer og evalueringsformer på høyere grad. Riksarkivaren vurderer det slik at det er mer hensiktsmessig med et generelt regelverk enn å spesifisere bestemmelsen etter studieprogrammer og evalueringsformer som sannsynligvis kommer til å endre seg. Formuleringen om tilsvarende utdanningsløp i første kulepunkt under punkt 5 i vedtaket er føyd til for å gi utdanningsinstitusjonene et visst slingsringsmonn for bevaring og avlevering av oppgaver med klart forskningspreg, og for å ta høyde for utdanningseksperimenter og andre utdanninger som ikke går inn i Mastergradforskriften, for eksempel medisin og veterinærutdannelsen. Det siste er påpekt fra Veterinærhøgskolen.

Universitetet i Oslo stiller spørsmål om hvorfor det ikke er foreslått bevaring av eksamensbesvarelser fra lavere grad. Forum for Universitetshistorie mener at det er for innskrenkende å si at eksamensbesvarelser på lavere grad ikke dokumenterer hvilke funksjoner universitetssektoren har i samfunnet, og at de bør kunne vurderes i forhold til bevaringskriteriet F1 som dreier seg om å dokumentere offentlige organers funksjon i samfunnet. Dette kriteriet skal imidlertid forstås begrensende. Et hvert skriftlig dokument som inngår i en saksbehandling, sier noe om den funksjonen det aktuelle organ har i samfunnet. Det er dermed ikke gitt at det er grunnlag for å bevare det etter dette kriteriet, men kan bevares av andre grunner. Resultatet av saksbehandlingen er i dette tilfellet karakterene, og disse er vedtatt bevart.

Prosjektgruppen har lagt til grunn at andre typer arkivmateriale ved institusjonene er mer egnet til å dokumentere universitetssektorens funksjoner i samfunnet. Det synes også å være meningen ved de andre universitetene, men hvis det er slik at undervisning blir dårlig dokumentert i arkivene, bør arkivrutinene bedres for å fange opp utsagnskraftige dokumenter.

Kassasjon har et økonomisk siktemål, og det er ikke mulig for Arkivverket å ta i mot alle eksamensbesvarelser. Tidligere vedtak med utvalgskassasjon har Arkivverket dårlige erfaringer med, de er vanskelige å praktisere og de utvalgene som er tatt, er ikke etterspurt. Misnøye med de gjeldende bestemmelsene er en viktig grunn til at Riksarkivaren nå fatter et nytt og enklere vedtak. Hva det enkelte universitetet selv velger å bevare hos seg, utover det som er pålagt, må bli opp til den enkelte institusjon.

Når det gjelder universitetenes myndighetsutøvelse ved å sette karakterer, legger Riksarkivaren til grunn at universitetet oppbevarer materialet så lenge som nødvendig av hensyn til studentenes rettigheter.

Statsarkivet i Oslo problematiser eiendomsretten til eksamensbesvarelser og avhandlinger, og spør om det dreier seg om offentlige eller private arkivdokumenter. Statsarkivene i Hamar og Kristiansand finner eiendomsretten uproblematisk. De får støtte i uttalelsen fra juridisk fakultet ved Universitetet i Oslo. Eiendomsretten til de fysiske dokumentene, så vel refuserte som ikke refuserte, ligger hos den institusjonen som har mottatt avhandlingen eller eksamensbesvarelsen til bedømmelse. Dokumentene er dermed underlagt offentlighetsloven og er arkivdokumenter etter arkivloven. Men forfatteren kan likevel ha rettigheter etter åndsverkloven, noe som setter begrensninger for hvordan andre kan bruke innholdet.

Juridisk fakultetet spør imidlertid om refuserte avhandlinger som har fått en frist for omarbeidelse, kan unntas fra offentligheten. Riksarkivet antar at det kan være grunn til å unnta refuserte avhandlinger fra offentligheten etter offentlighetsloven § 5 a, jf forvaltningsloven § 13, første ledd nr. 1.